

АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ОКРЕМИХ СИСТЕМ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ВУГЛЕВИДОБУВНИХ ТА ВУГЛЕПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ**© О.А. Атаманюк¹***ТОВ «Центр екології та розвитку нових технологій», 01032, м. Київ, вул. Льва Толстого, 33, оф.75
Україна***О.М. Касімов²***Державне підприємство «Український державний науково-дослідний вуглехімічний інститут (УХІН)»,
61023, м. Харків, вул. Весніна, 7, Україна*¹*Атаманюк Олексій Анатолійович, канд. техн. наук, головний спеціаліст, e-mail:
alex.ataman888@gmail.com*²*Касімов Олександр Меджитович, докт. техн. наук, проф., головн. наук. співр. науково-технічного
відділу, e-mail: nto@ukhin.org.ua*

У статті охарактеризовано організаційну регіональну структуру управління промисловими відходами в умовах сучасної України, яка дозволить підвищити ефективність систем поводження з відходами виробництва та об'єктів промислової енергетики України. Описано структуру управління промисловими відходами на різних системних рівнях – від загальнодержавного до рівня промислового підприємства.

Наведено дані щодо рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я стосовно викидів токсикантів в атмосферне повітря та дані Держстату України про вміст основних газів-забруднювачів у викидах в атмосферу від стаціонарних джерел України з 1990 по 2018 роки.

Охарактеризовано схему негативного впливу на довкілля викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел – виробничих об'єктів вуглевидобувних та вуглепереробних підприємств. Наведено порівняльні дані щодо показників обсягів утворення токсичних відходів на підприємствах країн Європи та важкої промисловості України. Показано, що основними джерелами впливу підприємств вуглезабагачення та вуглепереробки на всі сфери навколишнього середовища (НС) є організовані та неорганізовані пилогазові викиди, скидання технологічних стічних вод та стоків з поверхні та з обсягів відвалів та шламонакопичувачів вуглезабагачувальних фабрик.

В результаті комплексних досліджень авторів вивчено низку вуглепородних відвалів збагачувальних фабрик Східної України, досліджено шляхи міграції та концентрації сполук рідкісних та важких металів у ґрунті біля вуглепородних відвалів. Достатньо жорсткі норми щодо вмісту шкідливих речовин у промислових відходах вимагають спеціальних методів знешкодження вуглешламів перед остаточним похованням та/або утилізацією.

Ключові слова: вуглешлами, вуглезабагачувальні фабрики, вуглевідвали, шламонакопичувачі, поверхневі стоки, забруднення навколишнього середовища, викиди в атмосферу, газоподібні, рідкі та тверді токсиканти.

Автор для листування О.М. Касімов, e-mail: nto@ukhin.org.ua